

মণিপুৰী (মৈতৈ) ফুঙ্গাৱাৰীগী তাইপ

Dr. Saikhom Robindro Singh

Assistant Professor, Department of Manipuri
Janata College, Kabuganj Cachar, Assam, India
Email: robin.saikhom@gmail.com

এবষ্ট্ৰেক্ট : ফুঙ্গাৱাৰী হায়বসি মণিপুৰী খুনাইদা মৰাং কায়না ফংবা ওৱেল নেৱেটিবসগী শক্লোন অমনি। ফুঙ্গাৱাৰী হায়বসি মীৰোল অমদগী অমদা চৎনবী ওইনা চীনবুংদা থংথরকপনি। ৱাৰী মখলসি তশেংনা থোকখিবা অচুম্বনি লৌনদবা, কল্পনানা নংত্রগা ভাবনা শাবনি হায়না লৌনৈ। ৱাৰীশিং অসি কনানা লীবা হৌদোক্লম্বনো খঙবা ঙমদে। অয়াস্বনা তাৱিবশিংনা নুংঙাইহনবা লীনবা ৱাৰীনি। লোয়ননা কাঙলুপ অদুগী মীয়ামগী ওইবা মৱলনি। অসিগুম্বা ফুঙ্গাৱাৰী অসি মাৰ্লেমগী তোঙান-তোঙানবা মফমশিংদা মৰাং কায়না ফংই। অদুগা লম-লমগী ফুঙ্গাৱাৰীশিং অসিদা অমগা অমগা মান্নবা মশক-মওংনচিংবা থেংনরি। অসিগুম্বা মান্নবা মশাজংশিংদা য়ুম্ফম ওইদুনা ফোকলোৱিষ্টশিংনা অকৰুবা মশীং খৱদা অমদি মশীং খুদিংগী মমিং থোন্দুনা ফুঙ্গাৱাৰীগী ইন্দেব্ব ওইনা পুথোকখি। মসিগী মতেংনা মাৰ্লেমগী ফুঙ্গাৱাৰীবু ‘তাইপ’ হায়না খঙনবা অৱেপ্পা মশক খৱদা থমখি। ষ্টীট তোমসনগী মোত মতুংইনা ‘তাইপ’ হায়ৱগা মথনতা মনীংতম্মা লৈবা ঙম্বগা লোয়ননা চৎনবীদা হিংদুনা লৈবা ৱাৰী অদুবুনি। আনটি আৱন অমসুং ষ্টীট তোমসননা পুথোক্লম্বা তাইপ মশীং ২৪৯৯গা মান্নবা অতৈ লমগী ফুঙ্গাৱাৰী তাইপশিংবু AT নংত্রগা Aath নংত্রগা Type M.T. (Marchentypen) হায়না অশম্বদা খঙনৈ। অসিগুম্বা তাইপ অসিদা য়েংলগা ‘পেবেং’ অমসুং ‘কবুই কৈওইবা’ হায়ৱিবা মণিপুৰী ফুঙ্গাৱাৰী অসি মাৰ্লেমগী ওইবা কৱম্বা ফুঙ্গাৱাৰী তাইপকা মান্নৱিবগে অমসুং তাইপ মশীংনা কয়াশুবনো হায়বদু য়েংবা য়াই। মিৎয়েং অসিদগী মণিপুৰী ফুঙ্গাৱাৰী অসি তাইপ পুথোক্তুনা মাৰ্লেমগী থাত্তা য়েংবা য়াই।

কি ৱাৰ্দস : তাইপ, আনটি আৱন, ষ্টীট তোমসন।

ফুঙ্গাৱাৰী হায়বসি মণিপুৰী খুনাইদা মৰাং কায়না ফংবা ওৱেল নেৱেটিবসগী শক্লোন অমনি। মসি মীৰোল অমদগী মীৰোল অমদা চৎনবী ওইনা চীনবুংদা থংথরকপনি। ৱাৰী মখলসি তশেংনা থোকখিবা ৱাৰীনি হায়না থাজনদে। কল্পনানা নংত্রগা ভাবনা শাবনি হায়না লৌনৈ। ৱাৰীশিং অসি কনানা লীবা হৌদোক্লম্বনো হায়বা অয়াস্বনা খঙবা ঙমদে। তাৱিবশিংনা নুংঙাইহনবা লীনবা ৱাৰীনি। ৱাৰীশিং অসি ‘থায়ন-থায়না মমাঙউদা...’ হায়না হৌৱগা, ‘নুংঙাইনা পানখিয়ে’ হায়দুনা লৌশিল্লি। লোয়ননা ৱাৰী মখলসি ফোক গ্রুপ (folk group) অমগী মীয়ামগী মৱলনি। অসিগুম্বা ফুঙ্গাৱাৰী অসি মাৰ্লেমগী তোঙান-তোঙানবা মফমশিংদা মৰাং কায়না ফংই। অদুগা মণিপুৰী খুনাইদসু ফুঙ্গাৱাৰীশিং অসি লীদুনা তাবগী চৎনবী লৈৱি

। मखल-मथेलगी रारीशिं लमदमसिगी लैहाओदा हिंदुना लैरि । अदुगा लम-लमगी फुझारारीशिं असिदा अमगा अमगा मान्वा मशक-मओंशिं थेंनरि । असिगुम्हा मान्वा मशजंशिंदा यूस्फम ओइदुना फोकलोरिष्टशिंदा अकरुवा मशीं खरदा अमदि मशीं खूदिंगी ममिं थोन्दुना फुझारारीगी इन्देक्क ओइना पुथोकथि । मसिमक्ति आनटि आरन अमसुं श्टीट तोमसन (Antti Aarne and Stith Thomson) अनीगी शींथानिंङाई ओइरवा खूदोलनि । मालेमगी ओइवा फुझारारीशिंखु मखल खायदोत्तुना आनटि आरनना थुं १९१०दा “Verzeichnis der Marchentypen” हायना मिंथोनवा लाइरिक अमा फोङ्लकथि । लाइरिकसि आमेरिकन फोकलोरिष्ट श्टीट तोमसनना इंग्रजीदा हन्दोत्तुना अमसुं चाउथोकहन्दुना थुं १९२८दा “The Types of the Folktale” हायना फोङथि । लोयनना मालेमगी फुझारारीशिंङी इन्देक्क पुथोकथि । मसिगी मतेङना मालेमगी फुझारारीशिंखु ‘ताइप’ हायना थणुनवा अरेप्ला मशक खरदा थमथि । फुझारारीगी ताइप हायबसि रारीशिंखु काङ्लूप खायदोत्तुना मान्वा-मान्वा रारीशिंङी ताइप मशीं पीबनि । श्टीट तोमसनगी मोत मतुंइना ‘ताइप’पु असुन्ना मशक तकलि :

A type is a traditional tale that has an independent existence. It may be told as a complete narrative and does not depend for its meaning on any other tale. It may indeed happen to be told with another tale, but the fact that it may appear alone attests its independence.

(Stith Thompson, 1977: 415)

तशेंना ताइप हायबसि मथन्नता मनींतन्ना लैवा ङुम्हा अमदि चंनवीदा हिंदुना लैवा रारी अदुनि । अतोप्ला रारी अमगी मथा पौन्दे । रारी अदु तेन्नवसु नंङगा शांलवसु अतोप्ला रारी अतेशिंङा येथंनिन्दना मपुङ फाना अर्थ थोकहन्दुना लीवा यारवदि अदुङुम्हा रारी अदु ‘तेल ताइप’ (tale type) नंङगा ‘ताइप’ अमनि । करिङुम्हा ताइप अमगी रारीदुना अतोप्ला ताइप अमगी रारीगा लोयनना लैमिन्ना याई । अदुबु ताइप अमगी रारीदुना अतोप्ला ताइप अदुगी रारीगी मथा पौन्दना मतोम-मतोमदा लेपचवा ङुम्हा ओइगदबनि । फुझारारीशिं असि हन्न-हन्ना लीरवसु लेङुद्रवा मशक अमदा अतै रारी मचाकशिंङा याननिन्दना मथन्ता मपुङ फावा रारी ओइना हिंवा ङुम्हा तेल ताइप नंङगा ताइपशिंनि । आनटि आरन अमसुं श्टीट तोमसनना पुथोक्लिवा ताइप मशीं २४९९नि । हायरिवा ताइपशिं असिगा मान्वा अतै लमगी फुझारारीगी ताइपशिंखु AT नंङगा Aath नंङगा Type M.T. (Marchentypen) हायना अशम्हा असि इरगा थणुनै । मणिपुरी फुझारारी ‘पेबे’ अमसुं ‘कबुई कैओइवा’ हायरिवा फुझारारीशिं असि हायरिवा ताइप असिदा करम-करम्हा मान्वागे येथंवा याई । अदुबु श्टीट तोमसनना पीरिवा ताइपशिंङी रारीशिं असिगा मणिपुरदा फंलिवा फुझारारीशिंङा खेन्वा खरदि शोयदना लैवसु याई । अदुम ओइनमक रारीगी अपोवा मपुं ओइवदा मान्वावदि लमदम असिगी रारी अदुगी ATगी ताइप अदुनि हायना लौगनि । मसिगी मिंयेथं असिदगी मणिपुरी फुझारारी ताइप पुथोत्तुना मालेमगी थान्ता येथंवा याई । मणिपुरी फुझारारी ‘पेबे’ अमसुं ‘कबुई कैओइवा’ अनीगी फंलिवा ताइपशिं पीजरी ।

মণিপুরী ফুঙ্গারারী ‘পেবেং’কী বারীসি AT 122B নি । বারীসি এনিমেল টেলনি । "The Types of the Folktale"গী মতুং ইনা বারী পরিংদি :-

AT 122B The Rat Persuades the Cat to Wash her Face Before Eating. He escapes. [K 562]
(Stith Thompson, 1961: 48)

অমসুং

AT 113B The Cat as Sham Holy Man. Cat pretends to be a holy man, enlists mice as disciples, and eats them one by one as they file by or listen to sermons. [K 815.13]. Cf. Type 61.

(Stith Thompson, 1961: 46)

অমুকসু AT 113 Mice Choose Cat as King.

(Stith Thompson, 1961: 46)

হায়রিবা বারী মখলসি Irish, Rumanian, Slovenian, India, African, Hungarian নচিংবা লৈবাকশিংদসু ফংই ।

মণিপুরী ফুঙ্গারারী ‘কবুই কৈওইবা’ অসি "The Types of the Folktale" গী মতুং ইনা AT 311 নি । বারীসি Tales of Magicনি ।

AT 311 Rescue by the Sister, who deceives the ogre into carrying the girls in a sack (chest) back to their home. Cf. Types 312, 1132.

I. The Forbidden Chamber. (a) Two sisters, one after the other, fall into an ogre's power, and are taken into a subterranean castle. (b) They are forbidden entrance into one room or (b1) to see souls in torment or (b2) to eat a human bone. (c) They disobey and an egg or key becomes bloody.

II. Punishment. The ogre kills them for disobedience.

III. Rescue by youngest sister, (a) The youngest sister finds the bodies and (b) resuscitates them by putting their members together or (c) otherwise, and hides them.

IV. [sick] Carrying the Sacks. (a) The girls are put into sacks and the ogre is persuaded to carry the sacks home without looking into them.

V. Disguise as Bird. (a) The youngest sister leaves a skull dressed as a bride to deceive the ogre. (b) She smears herself with honey and feathers and escapes as a strange bird.

VI. Punishment of the Murderer.

AT 312 The Giant-killer and his Dog (Bluebeard). The brother rescues his sisters. See analysis, of Type 311 (Ia, b, c; II; IIa) for introduction. The youngest sister threatened with death for disobedience asks respite for prayer, Her brother with the aid of animals kills the ogre (Cf. Type 300) and rescues his sisters.

(Stith Thompson, 1961: 101-102)

হায়রিবা রারী মখলসি Finnish, Swedish, Livonia, Norwegian, Danish, Irish, French, Dutch, German, Austrian, Hungarian, Slovenian, Polish, Greek, Turkish, Franco-American, West Indies, African অসিনচিংবা লৈবাকশিংদসু ফংই ।

‘পেবেং’কী রারীসিগা মান্নবা মালেমগী ওইবা ফুঙ্গারারীদা AT 122B, AT 113 অমসুং AT 113B নি । মালেমগী ওইনদি ফুঙ্গারারী অসিগী মমিং ‘The Cat a Sham Holy Man’ হায়না খঙনৈ । মণিপূরী ফুঙ্গারারী অসিবু তাইপ অসিদা থম্বগী মরমদি হৌদোংনা পেবেং মচাশিংবু চান্নবগীদমত্তা খুংতা মালা চংতুনা, চন্দোন-চরা থিন্দুনা লম্বোইবা শাজিনৈ । মসিগা ‘Cat pretends to be a holy man’ হায়বা তাইপসিগা মান্নৈ । অমুকসু ‘The Rat Persuades the Cat to Wash her Face Before Eating. He escapes.’ হায়বা রাফমসিগা মান্নবসু যাওরি । পেবেং মপীনা মচা অতোম্ববু চাগে হায়রবদি নিংথিনা ঙ্গরুজবিয়ু, অদুগা চাগদবনি হায়না হৌদোং লম্বোইবদা হায়থি । হৌদোং লম্বোইবনসু পেবেং মপীগী লৌনমদু খঙদবনা চুশ্বোই নীংদুনা ঙ্গরু-মায়থবিথি । নুংশাদা পেবেং মচাগী মতু-মমাল কংহল্লবা তুংদা খুবাক ময়ায়দা হাপতুনা ফ্রং-ফ্রং লংখংথি । খুদোং চাবদু লৌদুনা পেবেং মচাদু হৌদোংগী মখুংতগী নান্হোকথি । তৌইগুম্বসুং মালেমগী ওইবা রারীদা Rat অমসুং Mice ওইবা, মণিপূরীদনা পেবেং মপী অমসুং পেবেং মচা ওইবগী রাফমখত্তনি । অদুগা ‘Mice Choose Cat as King’ হায়বসিগা পেবেং অমসুং পেবেং মচাশিং হৌদোংবু তৌবা গুম্বনি খন্দুনা কিনা-লুনা খঞ্জবদুগা মান্নরি ।

মণিপূরী ফুঙ্গারারী ‘কবুই কৈওইবা’সি “The Types of the Folktale” গী মতুংইনা AT 311 অমসুং AT 312 নি । ফুঙ্গারারী অসি মালেমগী ওইবা ফুঙ্গারারীগী মমিংদা ‘Rescue by the Sister’ অমসুং ‘The Giant-killer and his Dog’ হায়না খঙনৈ । রারী মখলসিগী তাইপসি খেন্নবা কয়া যাওরবসু মান্নবা খরমখৈদি লৈরি । কবুই কৈওইবনা থবাতোনবু ফাদুনা পুরগা কনানসু চঙবা গুম্বোইদবা কা অমদা থম্বী । রাফমসিগা মান্ননা ‘The Forbidden Chamber. (a) Two sisters, one after the other, fall into an ogre's power, and are taken into a subterranean castle’ যাওরি । অদুগা থবাতোননা লৌনম-নমথাক তৌরল্লগা কবুই কৈওইবগী ময়ুম মৈ থারল্লগা

নাছোতুনা চেনখি । মালেমগী ওইবা ফুঙ্গারী মখলসিগী তাইপতসু '(b) She smears herself with honey and feathers and escapes as a strange bird.' গা খরমখৈদি মান্নরি । অমুকসু 'The brother rescues his Sisters.' হায়বসিগা থবাতোনবু মবুং তরেৎনা কন্নবা হোৎনবগা মান্ননা লৌবা য়াই ।

মণিপুৰী ফুঙ্গারী 'পেবেং' অমসুং 'কবুই কৈওইবা' গী ৰাৱী অনীসিদা য়াওৱিবা তাইপশিং পুথোতুনা য়েংবা য়াই । মসিনা মালেমগী থাত্তা লৈরিবা ফুঙ্গারীশিংদা য়াওৱিবা তাইপশিং অদুগা চাংদম্নদুনা মণিপুৰী ফুঙ্গারী অসি মালেমগী থাত্তা উৎপা ওমগনি । মণিপুৰী ফুঙ্গারীশিং অসি বৈজ্ঞানিক ওইনা মপুঙ ফানা খঙনবা হোৎনবদা তাইপশিং অসি চাংদম্নদুনা য়েংবা তঙাইফদে । মসিনা মালেমগী ওইনা লৈরিবা ফুঙ্গারীগী তাইপশিংগা মান্নবা অমসুং খেনবশিংসু উৎপা ওমগনি ।

মতেং লৌখিবা লাইৱিকশিং :

1. Aarne, Antti, *The Types of the Folktale: A Classification and Bibliography* (Translated and Enlarged by Stith Thompson), Second Revision, Helsinki, Suomalainen Tiedekatemia Academia Scientiarum fennica, 1961.
2. Thompson, Stith and Balys, Jonas, *The Oral Tales of India*, Bloomington, Indiana University Press, 1958.
3. Thompson, Stith, *The Folktale*, London, University of California Press, 1977.
4. E. F. Beck, Brenda, Claus, Peter J., Goswami, Praphulladatta and Handoo, Jawaharlal (Ed.), *Folktales of India*, Chicago and London, the University of Chicago Press, 1987.